

Sygn. akt III Cz 1389/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Teresa Kołeczko - Waclawik

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz (spr.)

SR del. Roman Troll

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2014 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej im. F. S. w G.

przeciwko R. M. i A. M.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 27 maja 2014 r., sygn. akt VIII C 1584/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR del. Roman Troll SSO Teresa Kołeczko - Waclawik SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Cz 1389/14

UZASADNIENIE

Rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 27 maja 2014r. w sprawie z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. w G. przeciwko R. M. i A. M. o zapłatę odstąpiono od obciążenia pozwanych kosztami postępowania. W uzasadnieniu Sąd Rejonowy jako podstawę orzekania o kosztach procesu wskazał art. 102 k.p.c., uwzględniając sytuację rodzinną i finansową pozwanych, z których jedynie R. M. uzyskuje dochody w kwocie 1.600 zł, a A. M. nie pracuje i zajmuje się wychowywaniem dziecka. Pozwani mieszkają z rodzicami R. M., gdyż nie stać ich na wynajęcie własnego mieszkania.

Orzeczenie to zaskarżyła powódka, wnosząc o jego zmianę i zasądzenie na swoją rzecz solidarnie od pozwanych kwoty 2.810 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 2.400zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów postępowania zażaleniowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania zażaleniowego. Skarżąca zarzuciła orzeczeniu mające wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie prawa procesowego: art. 102 k.p.c. poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania pozwanych kosztami procesu w całości; art. 98 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niezastosowanie przez uznanie, że pozwani, dając stronie wygrywającej powód do wytoczenia

powództwa i mimo przegrania sprawy w całości, nie są obowiązani zwrócić powódce reprezentowanej przez radcę prawnego kosztów procesu w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, a orzeczenie Sądu Rejonowego uznać należy za trafne.

Przepis art. 98 k.p.c. statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu zgodnie z którą strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zasada ta może doznać wyłomu jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, w których stosownie do regulacji prawnej zawartej w art. 102 k.p.c. Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis art. 102 k.p.c. urzeczywistniający zasadę słuszości, jako wyjątkowy nie konkretyzuje „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do Sądu, który winien mieć na względzie całokształt okoliczności konkretnej sprawy i zasady współżycia społecznego.

Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art.102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące na „zewnątrz” procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (zob. Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego..., tom I, pod red. prof. dr hab. T. Erecińskiego, WP LexisNexis, W-wa 2002, k.268).

W aspekcie przywołanych kryteriów Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym w niniejszej sprawie wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony przemawiający za nieobciążaniem w całości pozwanych kosztami procesu.

W pierwszym rzędzie zauważyć należy, iż - mimo braku ustawowej definicji „wypadków szczególnie uzasadnionych” oraz braku obiektywnych kryteriów i mierników przemawiających za zasądzeniem od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nieobciążaniem jej

w ogóle kosztami - zastosowanie wobec pozwanych dobrodziejstwa płynącego z art. 102 k.p.c. uzasadniają trudna sytuacja majątkowa i życiowa pozwanych, uzyskiwanie dochodu

i to niskiego (1.600 zł miesięcznie) tylko przez pozwanego R. M..

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że do kręgu okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 102 k.p.c. zalicza się między innymi ciężką sytuację strony przegrywającej (orzeczenie Sądu Najwyższego z 17.11.1972 r., I PR 423/72, OSN 1973, Nr 7-8, poz. 138).

W okolicznościach niniejszej sprawy prawidłowo przyjął Sąd Rejonowy, iż zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony przemawiający za nieobciążeniem pozwanych kosztami postępowania. Sąd Okręgowy w niniejszym składzie nie podziela natomiast stanowiska zaprezentowanego w przywołanym przez skarżącą wyroku Sądu Apelacyjnego

w B., jakoby generalnie sama trudna sytuacja ekonomiczna strony była niewystarczającą do odstąpienia od obciążania jej w wyroku kosztami procesu a dalszą konieczną przesłanką tego zwolnienia były „dalsze szczególne okoliczności”. Regulacja art. 102 k.p.c. nie wskazuje na konieczność kumulatywnego wystąpienia tych przesłanek. Podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c. należy oceniać w okolicznościach konkretnej sprawy i nie jest wykluczonym, aby w danej konkretnej sprawie strony przegrywającej nie obciążać kosztami procesu tylko z uwagi na jej sytuację finansową, majątkową i życiową. Skarżąca nadto zarzuciła, że Sąd pierwszej instancji, orzekając, rozłożył zasądzoną od pozwanych należność na raty i tym samym „uczynił więc w pełni zadość obowiązkowi sądu orzekającego do badania i brania pod uwagę ciężkiej, szczególnej sytuacji pozwanych”. Zarzut ten nie przystaje do okoliczności sprawy, gdyż Sąd Rejonowy Zabrze w wyroku z dnia 27 maja 2014r., sygn. akt VIII C 1584/13, zasądził od pozwanych na rzecz powódki kwotę 32.126,73 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 10 kwietnia 2013r. Brak jest w tym orzeczeniu rozstrzygnięcia o rozłożeniu zasądzonego świadczenia na raty. Nadto, co do zasady, nie znajduje żadnych podstaw prawnych argument skarżącej, jakoby ciężka, szczególna sytuacja finansowa pozwanych nie mogła być podstawą do braku obciążania ich kosztami procesu, także w sytuacji rozłożenia zasądzonej należności na raty.

Zatem z uwagi na trudną sytuację materialną i życiową pozwanych oraz zasady współzycia społecznego orzeczenie o kosztach procesu w oparciu o art. 102 k.p.c. nie doprowadzi do pokrzywdzenia powódki i zgodne będzie z zasadami słuszności.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na skutek niestwierdzenia wad zaskarżonego postanowienia zarzucanych przez skarżącą.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznając zażalenie powódki za bezzasadne, z mocy art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., oddalił je.

SSR (del.) Roman Troll SSO Teresa Kołeczko – Waclawik SSO Barbara Braziewicz